

Celem planowanych badań jest wykazanie, że następuje zmiana paradygmatu w międzynarodowym prawie inwestycyjnym (MPI). Przynajmniej do końca XX wieku podstawowym założeniem tego działu prawa międzynarodowego było przyciągnięcie inwestycji zagranicznych przez państwa przy wykorzystywaniu przede wszystkim dwustronnych traktatów o popieraniu i ochronie inwestycji (dalej BITy – od ang. bilateral investment treaty), z których pierwszy został zawarty w 1959 r. (obecnie ich liczbę szacuje się na ponad 3000). BITy obejmowały materialną ochronę inwestora zagranicznego - w postaci standardów traktowania oraz proceduralną w postaci możliwości zaskarżenia przez inwestora zagranicznego państwa przyjmującego inwestycję do organu międzynarodowego (trybunał arbitralny). BITy były zatem ukierunkowane przede wszystkim na ochronę inwestora zagranicznego i tak te były interpretowane przez trybunały arbitralne, które z uwagi na niezwykle szybki wzrost ilości skarg inwestorów zagranicznych przeciwko państwom przyczyniły się do powstania znaczącego działu inwestycyjnego prawa orzeczniczego.

Projekt naukowy jest uzasadniony z następujących względów:

Po pierwsze, znaczące zmiany (zmiana paradygmatu), które zachodzą w międzynarodowym prawie inwestycyjnym nie były przedmiotem całościowej oceny w prawie międzynarodowym.

Po drugie, międzynarodowe prawo inwestycyjne stanowi podstawowe ramy prawne w odniesieniu do bezpośrednich inwestycji zagranicznych, które w sposób znaczący przyczyniają się do globalnego wzrostu.

Po trzecie, ocena zmiany paradygmatu międzynarodowego prawa inwestycyjnego jest szczególnie istotna mając na względzie toczące się aktualnie negocjacje tzw. „megaregionalnych porozumień”, z których najbardziej znanymi są Transatlantyckie partnerstwo w dziedzinie handlu i inwestycji oraz Partnerstwo transpacyficzne.

Po czwarte, podmiotem aktywnie zaangażowanym w reformę międzynarodowego prawa inwestycyjnego jest Unia Europejska, która obecnie negocjuje pierwsze unijne dwustronne traktaty inwestycyjne z Chinami i Mjanmami.

Ponadto, aktualnie międzynarodowy arbitraż inwestycyjny powoduje szereg kontrowersji polityczno-społecznych. Mając na względzie powyższe, zasadne jest wyważenie istotnych zmian paradygmatu w międzynarodowym prawie inwestycyjnym w szczególności w zakresie prawa do regulacji, zmian w uprawnieniach materialnych inwestorów oraz zmian w uprawnieniach proceduralnych inwestorów.